

TUKEA TUEN JÄRJESTÄJILLE II

Lähikouluperiaate - totta vai tarua?

Johtamalla ja kehittämällä kohti inklusiivista koulua 5 op

15.1.2019 Vaasa

Ohjelma

15.1.2019 Vaasa

9.30	Kahvit
10.00	Kertauskurssi tuen järjestämiseen liittyvistä normeista ja vastauksia välitehtävän kysymyksiin
Kreetta Pölönen Keski-Suomen AVI
10.45	Lähikouluperiaate totta vai tarua? Katsaus
11.15	Kehittämistehtävän työstämistä, reflektointia ja sparrausta
Toimiva tuki kunnan päättäjien, koulun, opettajan, oppilaan ja huoltajan näkökulmasta
12.00	Lounas
13.00	Ajankohtaista tutkimustietoa koulun kehittämisestä inklusiiviseksi: Onnistumistarinoita toimivasta tuesta –
workshop
Mari-Anne Okkolin & Teija Koskela
15.00	Kahvi
15.30	Seuraavat askelmat kehittämistehtävässä, verkkovalmennuksista sopiminen
16.00	Päätös

Lähikouluperiaate - totta vai tarua?

Sagan tarina

VAMMAISELLA IHMISELLÄ ON OIKEUS SAADA
OPETUSTA YLEISESSÄ KOULUTUSJÄRJESTELMÄSSÄ
YHDENVERTAISESTI MUIDEN KANSSA.

https://www.youtube.com/watch?v=_zdKk87RNHE&list=PLi7RXspXDO7WMj7uAmF-R1EyjB_1DLY9&index=4

Taustaa ja kertausta arvoista ja normeista

Salamancan julistuksen (UNESCO 1994) mukaan sekä integraatiota että inklusiota tulee edistää niin, että yksilöön kohdistuvien vaateiden sijaan olisi tarkasteltava yhteisöön kohdistuvia vaatimuksia.

Vastaavasti vammakeskeisyydestä olisi vihdoin siirryttävä vahvuusaluekeskeisyyteen

Koulu määriteltiin Salamancan julistuksessa paikaksi, jossa myös erityisen tuen tarpeessa olevat lapset voivat opiskella yleisopetuksen luokissa erityisluokkien sijaan. **Inklusio ei siis määrittynyt pelkästään suhteessa erityisen tuen tarpeessa oleviin oppilaisiin, vaan kyse oli hyvin kokonaisvaltaisesti koulun toimintakulttuuriin kohdistuvista muutoksen tarpeista**

Taustaa ja kertausta arvoista ja normeista

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus vuodelta 2006 (YK 2014). Tämä sopimus pyrki kieltämään kaiken vammaisuuteen kohdistuvan diskriminaation.

Suomi ratifioinut sopimuksen ja sen artikla 24 takaa vammaisten mahdollisuuden saada opetusta yleisessä koulutusjärjestelmässä yhdessä muiden kanssa

Inklusiivinen opetus on yhdenvertaisuus- ja ihmisoikeuskysymys

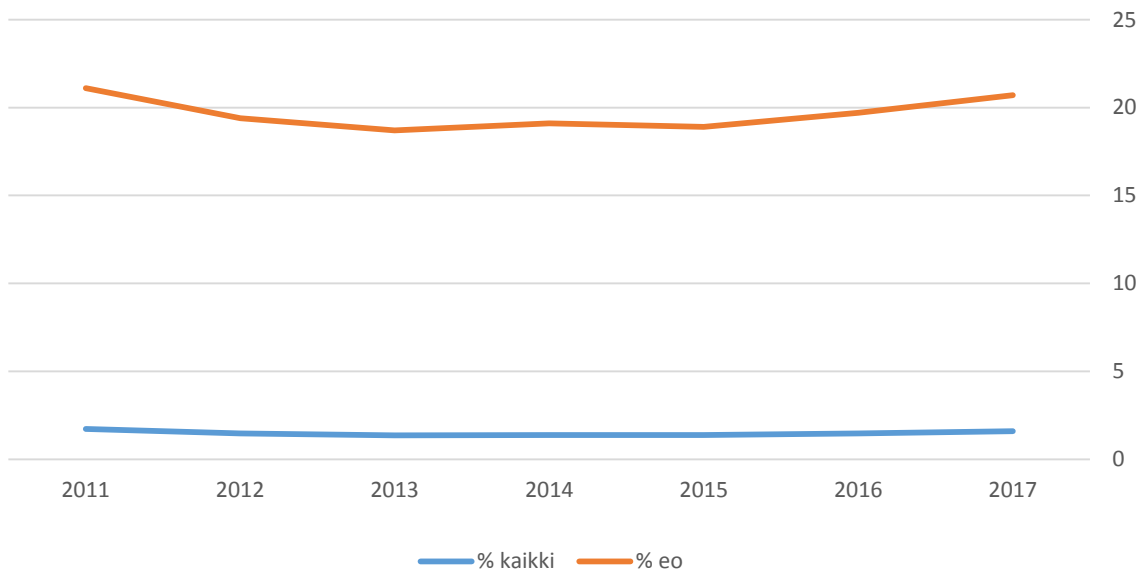

PERUSOPETUSTA KEHITETÄÄN INKLUUSIOPERIAATTEEN MUKAISESTI

(OPH: Perusopetuksen Opetusuunnitelman perusteet, Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet s. 18)

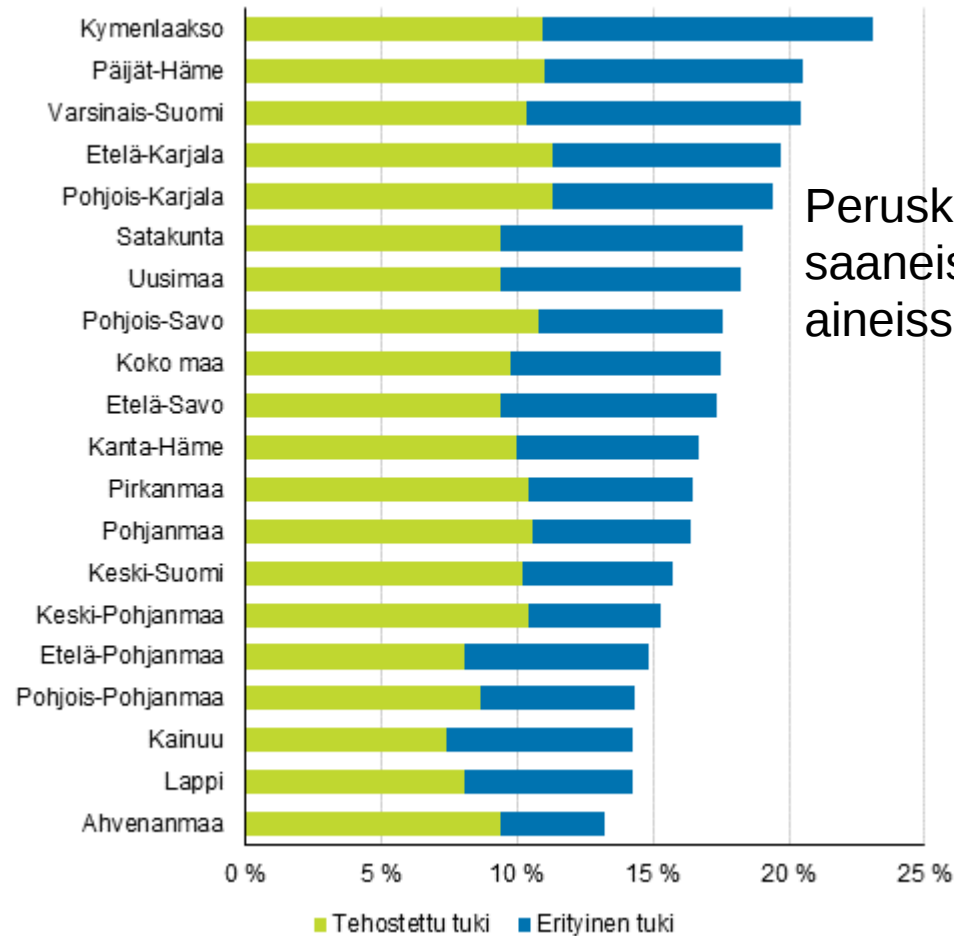
Inklusiivisen kasvatuksen ihanteiden mukainen koulun muutos on Suomessa toteutunut varsin hitaasti, vaikka suomalainen koulutuspolitiikka on periaatteellisella tasolla sitoutunut moniin kansainvälisiin julkilausumiin edistääkseen osaltaan inklusioideologianmukaista koulun kehittämistä.

Erityisen tuen oppilaat yleisopetuksen ryhmissä

Peruskoulun perus- ja lisäopetuksessa erityistä tukea saaneista oppilaista 53 prosenttia opiskeli kaikissa aineissa yleisopetuksen oppimääriä syksyllä 2017 (SVT 2017)

Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden peruskoululaisten osuus maakunnittain 2017, %

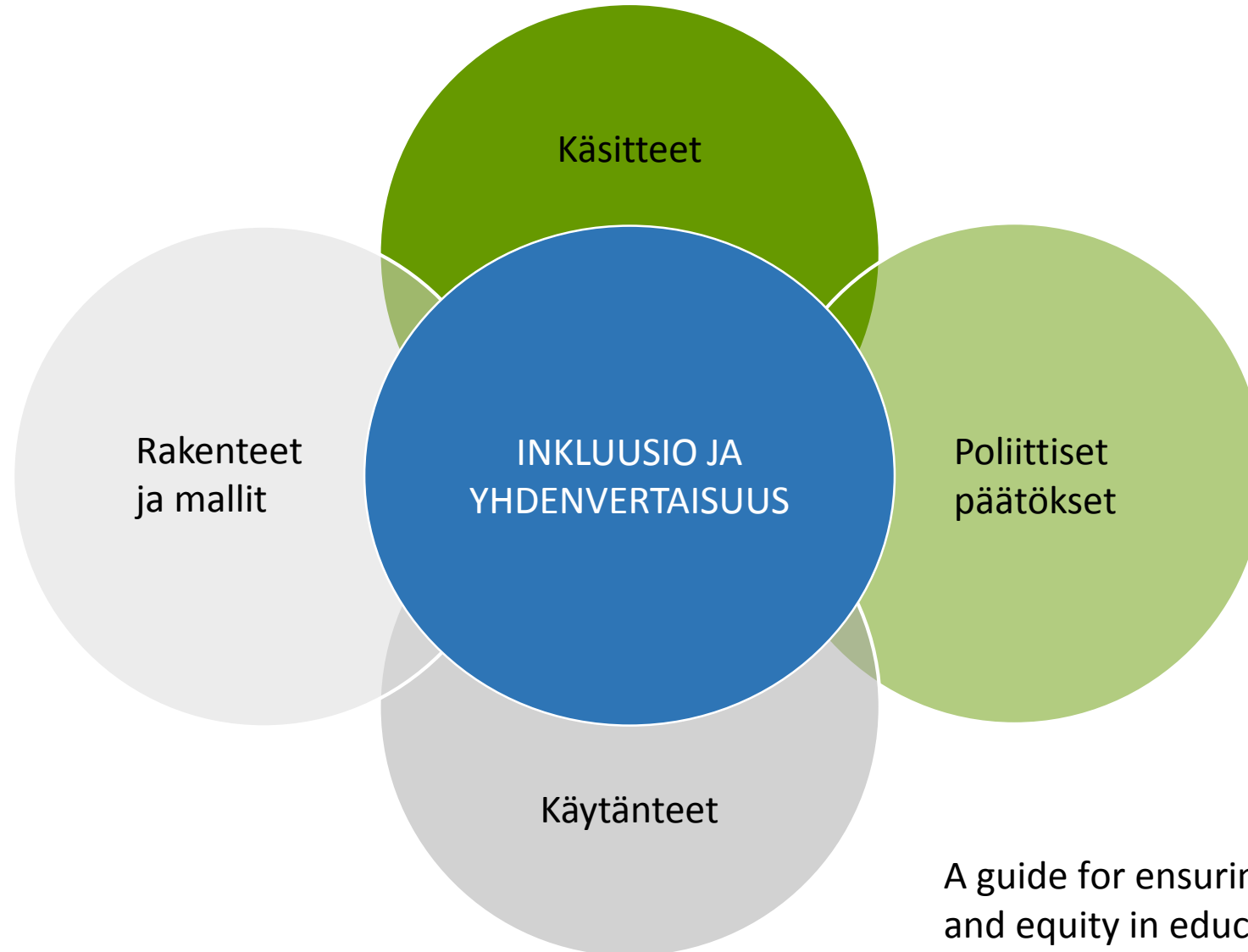
Peruskoulun perus- ja lisäopetuksessa erityistä tukea saaneista oppilaista 53 prosenttia opiskeli kaikissa aineissa yleisopetuksen oppimääriä syksyllä 2017

Tavoitteena lähikouluperiaate

- Suomalainen yhteiskunta perustuu yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, tämän takaa perustuslakimme
- Miksi näiden arvojen ei annettaisi toteutua kaikkein heikoimpien, kasvavien ja kehittyvien lasten ja nuorten kohdalla.
- Erityiskoulujen määrä pudonnut 1999: 269 -> 2017: 71 koulua (näistä noin puolet koulukoti- ja sairaalakouluja)
- Huolenaihe: tehostetun ja erityisen tuen oppilaat eivät saa riittävää tukea opiskellessaan yleisopetuksen ryhmissä – seuraavaksi siirto erityisluokalle/kouluun – Poislähtämisen kulttuuri edelleen

Pirjo Koivula OPH

Inkluusion ulottuvuudet – kehittämisen kehykset

A guide for ensuring inclusion
and equity in education, UNESCO 2017

Inklusion tarkastelunäkökulmat

1.1. Käsitteet - Missä vaiheessa kunnassanne ollaan inklusion ja yhdenvertaisuuden käsitteiden tiedostamisessa?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
1.1 Inklusion ja yhdenvertaisuuden periaatteet ovat perustana kaikissa koulutuksen linjauksissa, suunnitelmissa ja käytänteissä			
1.2 Opetussuunnitelma on suunniteltu vastaamaan kaikkien oppilaiden tarpeisiin			
1.3 Kaikki oppilaiden kanssa työskentelevät ymmärtävät ja edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta toiminnallaan			
1.4 Oppilaiden läsnäoloa, osallisuutta ja edistymistä seurataan sopivilla arviointimenetelmillä			

1.2 Poliittiset päätökset - Missä määrin poliittiset päätökset aktiivisesti edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
2.1 Kansallisesti tärkeät asiakirjat korostavat inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.2 Johtaminen kansallisella, alueellisella ja koulun tasolla edistää inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.3 Johtajat kaikilla tasoilla puhuvat johdonmukaisesti tavoitteista kehittää inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.4 Johtajat kaikilla tasoilla pyrkivät poistamaan ei-inklusiivisia, diskriminoivia ja sopimattomia käytänteitä			

Lähikoulun kehittäminen on arvojen toimeenpanemista

- Arvot inklusion taustalla: Tasa-arvo, oikeudet, osallisuus, yhteisöllisyys, erilaisuuden arvostaminen, kestävä kehitys, väkivallattomuus, luottamus, myötätunto, rehellisyys, rohkeus, ilo, rakkaus, toivo/optimismi, ja kauneus (Booth 2011).
- Viisi edellä mainituista myötävaikuttaa enemmän kun luodaan inklusiivista koulua sen rakennetta, prosesseja, menettelyjä toimintaa: TASA-ARVO, OSALLISUUS, YHTEISÖLLISYYS, ERILAISUUDEN ARVOSTAMINEN , PYSYVYYS tai KESTÄVÄ KEHITYS
- Inklusio on näiden arvojen toimeenpanemista, toteutumista käytännössä

Inklusion elementit

- Yhteiset palvelut ja kaikilla pääsy niihin
- Osallisuus
- Emotionaaliset asenteet ja suvaitsevaisuus
- Ammatilliset tiedot ja taidot
- Yhteinen opetussuunnitelma
- Resurssit

(mm. Bricker 2000; Jones 2004, Pihlaja 2009)

Muutos lähtee koulun toimintakulttuurista

Inklusiivisen koulun kehittämisosaamisessa koulun pedagogisella johtajalla ja erityisesti hänen johtamistavallaan on keskeinen rooli koko yhteisön kehittämisessä (Ahtiainen 2015). Koulun johdon on myös oltava vahvasti sitoutunut inklusiivisiin arvoihin (Dyson 2010; Mitchell 2008).

YHDESSÄ

Koulun toiminnan kehittämisen kannalta kaikkein tärkeintä kuitenkin on se, että opettajat yhdessä [sitoutuvat](#) edistämään inklusiivisuutta ja tunnistavat ja vastustavat oppilaita segregoivia käytäntöjä (Ainscow, Dyson & Weiner 2014).

JOHTAMINEN

Inklusiivisen koulukulttuurin edistäminen perustuu, paitsi jokaisen koulun johtajan ja opettajan yksilöllisiin asenteisiin ja taitoihin, koko kouluyhteisön metataitoihin [synnyttää, tukea ja ohjata yhteistoiminnallisia prosesseja](#). (Booth & Ainscow 2002; European Agency for Development in Special Needs Education 2012; Iso-somppi & Leivo 2015),

SITOUTUMINEN

Yhteistä pohdintaa: Käsitteet ja poliittiset päätökset

1. vaihe

Tarkastellaan ulottuvuuksia omissa kuntaryhmissä niin, että määritellään ryhmän jäsenille keskusteluun erilaisia tarkastelunäkökulmia. Näkökulmia ovat **oppilas, huoltajat, opettaja ja opetuksen järjestäjä**. Käytetään keskustelua jäsentämisen pohjana edellä tarkasteltua taulukkoa. (Pedanetistä löytyvä kehittämistehtävän liite)

2. vaihe

Jakaudutaan sekaryhmiin esittelemään oman kuntaryhmän pohdintoja. Käydään keskustelua ja koostaen ryhmän yhteinen **Mitä tulisi erityisesti huomioida?** – kooste koulutuspäivän lopussa muille esiteltäväksi (HUOM. oltava dokumentoitavassa muodossa).

Mikä arvo inklusiolla on sinulle?

Tee siitä itsellesi arvolause /slogan ja kirjoita se paperille

"The central message
is simple: every
learner matters and
matters equally."

